

150 nositelů Nobelovy ceny za fyziku XII*

Miroslav Randa**, Pedagogická fakulta ZČU Plzeň

2005

GLAUBER, Roy J. (1925–)

* USA, Harvardská univerzita Cambridge

- za příspěvek ke kvantové teorii optické koherence

HALL, John L. (1934–)

* USA, JILA a Coloradská univerzita, Boulder, Národní institut standardů a technologií, Boulder

HÄNSCH, Theodor W. (1941–)

* SRN, Institut Maxe Placka pro kvantovou optiku Garching, Ludwig-Maximiliansova univerzita, Mnichov

- oba za příspěvek k rozvoji přesné laserové spektroskopie, včetně metody frekvenčního optického hřebene

R

RABI, Isidor Isaac	1944
RAINWATER, Leo James	1975
RAMAN, Chandrasekhara Venkata, Sir	1930
RAMSEY, Norman F.	1989
REINES, Frederick	1995
RICHARDSON, Owen Williams, Sir	1928
RICHARDSON, Robert C.	1996
RICHTER, Burton	1976
ROENTGEN, Wilhelm Conrad	1901
ROHRER, Heinrich	1986
RUBBIA, Carlo	1984
RUSKA, Ernst	1986
RYLE, Martin, Sir	1974

S

SALAM, Abdus	1979
SEGRE, Emilio Gino	1959
SHOCKLEY, William	1956
SHULL, Clifford G.	1994
SCHAWLOW, Arthur L.	1981

* pokračování z čísel 2/1996–97, 3/1996–97, 4/1996–97, 1/1998, 3/1998, 1/2000, 2/2000, 3/2000, 2/2001, 1/2004 a 2/2004.

** randam@kof.zcu.cz

SCHRIEFFER, J. Robert	1972
SCHRÖDINGER, Erwin	1933
SCHWARTZ, Melvin	1988
SCHWINGER, Julian S.	1965
SIEGBAHN, Kai M. B.	1981
SIEGBAHN, Karl Manne Georg	1924
STARK, Johannes	1919
STEINBERGER, Jack	1988
STERN, Otto	1943
STÖRMER, Horst L.	1998
STRUTT, John William, Lord Rayleigh	1904

T

TAMM, Igor Jevgenmvin	1958
TAYLOR, Joseph H., ml.	1993
TAYLOR, Richard E.	1990
THOMSON, George Paget, Sir	1937
THOMSON, Joseph John, Sir	1906
TING, Samuel C. C.	1976
TOMONAGA, Sin-Itiro	1965
TOWNES, Charles H.	1964
TSUI, Daniel C.	1998

V

VAN VLECK, John H.	1977
VELTMAN, Martinus J. G.	1999

W

VAN DER WAALS, Johannes Diderik	1910
WALTON, Ernest T. S.	1951
WEINBERG, Steven	1979
WIEMAN, Carl E.	2001
WIEN, Wilhelm Carl Werner Otto Fritz Franz	1911
WIGNER, Eugene P.	1963
WILCZEK, Frank	2004
WILSON, Charles Thomson Rees	1927
WILSON, Kenneth G.	1982
WILSON, Robert W.	1978

Y

YANG, Chen Ning	1957
YUKAWA, Hideki	1949

Z

ZEEMAN, Pieter	1902
ZERNIKE, Frits (Frederik)	1953

Doplnění:

V průběhu roku 2005 zemřeli dva nositelé Nobelovy ceny za fyziku. Byli to HANS BETHE (Nobelova cena udělena v roce 1967) a JACK S. KILBY (Nobelova cena udělena v roce 2000). V roce 2006 zemřel nositel Nobelovy ceny za fyziku za rok 1959 Owen Chamberlain.

Na závěr:

Nobelova cena za fyziku byla ve své 105leté historii zatím udělena 99krát (nebyla udělena v letech 1916, 1931, 1934 a v letech 1940–1942). To zároveň znamená, že **v roce 2006 bude udělena jubilejní stá Nobelova cena za fyziku.**

Počet nositelů Nobelovy ceny za fyziku dosáhl v roce 2005 již 175 nositelů. Jen jediný **JOHN BARDEEN** získal Nobelovu cenu za fyziku dvakrát (nejdříve v roce 1956 společně s WILLIAMEM SHOCKLEYEM a WALTEREM H. BRATTAINEM za výzkumy v oblasti polovodičů a za objev tranzistorového jevu a v roce 1972 společně s LEONEM N. COOPEREM, a ROBERTEM J. SCHRIEFFEREM za teorii supravodivosti, obvykle nazývanou BCS-teorií).

Další známé osobnosti najdeme mezi nositeli Nobelovy cenu za chemii, například: 1908 Sir ERNEST RUTHERFORD za výzkumy rozpadu prvků a chemii radioaktivních látek

1911 MARIE SKLODOWSKÁ-CURIE za objev radia, polonia a další výzkum radia (NC za fyziku získala v roce 1903)

1920 WALTHER HERMANN NERNST za práci v termochemii

1935 FRÉDÉRIC JOLIOT a IRENE JOLIOT-CURIE za přípravu nových radioaktivních prvků

1944 OTTO HAHN za objev štěpení těžkých radioaktivních jader

1951 EDWIN MATTISON MCMILLAN a GLENN THEODORE SEABORG za objevy v chemii transuranových prvků

1954 LINUS CARL PAULING za výzkum podstaty chemické vazby a její aplikaci k vysvětlení struktury složitých sloučenin

1959 JAROSLAV HEYROVSKÝ za objev polarografické analýzy

1960 WILLARD FRANK LIBBY za objev metody využití uhlíku C14 pro stanovení stáří v archeologii, geologii, geofyzice a dalších vědách

Na internetu lze nalézt databázi nositelů Nobelovy ceny za fyziku na mnoha místech. Na závěr článku uvádím dva české a pět anglických zdrojů:

<http://www.caramba.cz/page.php?PgID=697>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Nobelova_cena_za_fyziku

<http://www.slac.stanford.edu/library/nobel/>

<http://almaz.com/nobel/physics/physics.html>

<http://nobelprize.org/>

http://en.wikipedia.org/wiki/Nobel_Prize_in_Physics

<http://www.britannica.com/nobel/table/phys.html>